

Nâng cao vai trò, nhiệm vụ của đội ngũ tổ trưởng chuyên môn trong thực hiện Chương trình Giáo dục phổ thông 2018 ở trường tiểu học

Phan Thái Hiệp*

*Trường Tiểu học Lê Quý Đôn, huyện Bình Chánh, Thành phố Hồ Chí Minh

Received: 28/7/2023; Accepted: 02/8/2023; Published: 15/8/2023

Abstract: Trên cơ sở khẳng định vai trò quan trọng của đội ngũ tổ trưởng chuyên môn trường tiểu học, bài báo đề xuất 05 biện pháp nâng cao vai trò, nhiệm vụ của đội ngũ tổ trưởng chuyên môn trong thực hiện Chương trình Giáo dục phổ thông 2018 ở trường tiểu học: Xây dựng tổ chuyên môn phù hợp, tổ trưởng chuyên môn phải thể hiện rõ vai trò người đứng đầu; Bồi dưỡng đội ngũ tổ trưởng chuyên môn thông qua quá trình thực hiện nhiệm vụ; Nâng cao vai trò đội ngũ tổ trưởng chuyên môn thông qua hoạt động sinh hoạt tổ chuyên môn; Tăng cường các chức năng quản lý cho tổ trưởng chuyên môn; Củng cố các mối quan hệ của tổ trưởng chuyên môn trong nhà trường.

Keywords: Tổ trưởng chuyên môn; vai trò, nhiệm vụ của đội ngũ tổ trưởng chuyên môn

1. Đặt vấn đề

Ở trường tiểu học (TH), đội ngũ tổ trưởng chuyên môn (TTCM) là lực lượng trực tiếp triển khai những yêu cầu của đổi mới giáo dục phổ thông (GDPT); TTCM là cầu nối, giúp hiệu trưởng (HT) chỉ đạo hoạt động chuyên môn và các hoạt động khác trong nhà trường một cách chặt chẽ, sâu sát, kịp thời. Vì thế, phát triển đội ngũ TTCM trường TH là một trong những nội dung trọng tâm của HT để thực hiện nhiệm vụ quản lý nhà trường, nâng cao chất lượng dạy học, đáp ứng yêu cầu phát triển GD nói chung, giáo dục tiểu học (GDTH) nói riêng. Hiện nay, hoạt động ở tổ chuyên môn (TCM) trường TH còn nhiều hạn chế. Nguyên nhân chủ yếu là do TTCM chưa nhận thức rõ vai trò, nhiệm vụ một cách đầy đủ, hệ thống để có những năng lực (NL) cần thiết. Do đó, nghiên cứu đề xuất các biện pháp nâng cao vai trò, nhiệm vụ của đội ngũ TTCM trong thực hiện Chương trình GDPT 2018 ở trường TH có ý nghĩa cấp thiết trong thực tiễn.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Tổ chuyên môn và vai trò tổ trưởng chuyên môn ở trường tiểu học

Điều 14, Điều lệ trường TH: Tổ chuyên môn bao gồm giáo viên theo khối lớp hoặc môn học; nhân viên làm công tác thư viện, thiết bị giáo dục, công nghệ thông tin, hỗ trợ giáo dục người khuyết tật, tham vấn học đường. Mỗi tổ có ít nhất 03 thành viên; tổ chuyên môn có tổ trưởng, nếu có từ 07 thành viên trở lên thì có tổ phó.

TTCM có vai trò, nhiệm vụ sau: Tham gia xây dựng kế hoạch giáo dục của nhà trường; Xây dựng và giải

trình kế hoạch dạy học các môn học theo yêu cầu của chương trình giáo dục phổ thông cấp tiểu học của tổ theo tuần, tháng, học kỳ và năm học; Thực hiện kế hoạch hoạt động chuyên môn của trường, của tổ chủ động và linh hoạt; Đề xuất hiệu trưởng phân công giáo viên dạy và giáo viên chủ nhiệm lớp theo năm học; Tổ chức cho giáo viên thực hiện lựa chọn sách giáo khoa theo quy định của Bộ Giáo dục và Đào tạo và Ủy ban nhân dân cấp tỉnh. Đề xuất các xuất bản phẩm tham khảo để lựa chọn sử dụng trong nhà trường theo quy định; Tham gia đánh giá, xếp loại giáo viên theo quy định Chuẩn nghề nghiệp giáo viên phổ thông; tham gia đánh giá hiệu trưởng, phó hiệu trưởng theo Chuẩn hiệu trưởng; Điều hành sinh hoạt TCM ít nhất hai tuần một lần để thực hiện các nhiệm vụ của TCM trên tinh thần xây dựng môi trường thân thiện, tích cực, tự học để nâng cao trình độ và phát triển năng lực chuyên môn.

2.2. Các biện pháp nâng cao vai trò, nhiệm vụ của đội ngũ tổ trưởng chuyên môn trong thực hiện Chương trình Giáo dục phổ thông 2018 ở trường tiểu học

2.2.1. Xây dựng tổ chuyên môn phù hợp, tổ trưởng chuyên môn phải thể hiện rõ vai trò người đứng đầu

HT cùng với Phó HT cần tìm hiểu về khả năng chuyên môn của đội ngũ để phân công phù hợp theo từng khối lớp. Trong mỗi TCM, xem xét 01 giáo viên có nhiều kinh nghiệm để định hướng, tổ chức bầu chọn theo quy trình bổ nhiệm tổ trưởng của ngành GD.

HT quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo các TTCM để họ nhận thức rằng: TTCM là người chịu trách nhiệm cao

nhất về chất lượng giảng dạy và lao động sư phạm của giáo viên trong phạm vi TCM được phân công đảm trách.

Bên cạnh đó, các thành viên của TCM cũng được chú trọng. Các giáo viên trong TCM cũng cần phải đảm bảo thực hiện nhiệm vụ theo năng lực của mình. Trong năm học này, việc phân công các giáo viên lớp 1, 2, 3 phải đảm bảo là các giáo viên này phải được tập huấn về chương trình - sách giáo khoa theo quy định của Chương trình GDPT 2018.

Mặt khác, trong từng TCM, HT cần xây dựng thành một tập thể đoàn kết, năng động, biết giúp đỡ lẫn nhau vì tinh thần trách nhiệm. Một tập thể biết phát huy nội lực, có một người đứng đầu là TTCM dám nghĩ, dám làm và dám chịu trách nhiệm.

2.2.2. *Bồi dưỡng đội ngũ tổ trưởng chuyên môn thông qua quá trình thực hiện nhiệm vụ*

Tập huấn TTCM trong việc xây dựng kế hoạch: Sau khi Ban giám hiệu xây dựng kế hoạch, chẳng hạn như kế hoạch giáo dục, sẽ cho họp liên tịch để lấy ý kiến, từ đó các tổ trưởng sẽ là người nắm bắt và có thể xây dựng kế hoạch cho tổ và cá nhân mình hiệu quả, phù hợp theo quy định của trường, của Phòng GD-ĐT.

Giao Phó HT và TTCM nhiệm vụ hàng tuần là phê duyệt kế hoạch giảng dạy, bài soạn của giáo viên trong TCM. TTCM cùng với giáo viên trong TCM bàn bạc những nội dung cần điều chỉnh, những nội dung khó trong chương trình - sách giáo khoa để được Phó HT hướng dẫn, giúp đỡ kịp thời.

Giao TTCM thực hiện thường xuyên việc thao giảng, lên chuyên đề những nội dung cần thiết nhất cho tổ khối của mình ngay từ đầu năm học, có kế hoạch thực hiện nhiệm vụ này theo kế hoạch chung của trường. Phó HT là người trực tiếp phụ trách, hướng dẫn các TTCM.

2.2.3. *Nâng cao vai trò đội ngũ tổ trưởng chuyên môn thông qua hoạt động sinh hoạt tổ chuyên môn*

HT cùng với Phó HT triển khai thực hiện việc sinh hoạt TCM theo hướng nghiên cứu bài học (NCBH) căn cứ hướng dẫn của Phòng GD-ĐT, Tổ tiểu học. Để thực hiện tốt nội dung này thì TTCM phải thực hiện vai trò làm nòng cốt.

Để tiến hành sinh hoạt TCM theo hướng NCBH, cần phải thực hiện theo các bước: *Bước 1*: Xác định mục tiêu, xây dựng kế hoạch bài học nghiên cứu; *Bước 2*: Tiến hành bài giảng minh họa và dự giờ; *Bước 3*: Suy ngẫm, thảo luận về bài giảng minh họa; *Bước 4*: Áp dụng cho thực tiễn dạy học hằng ngày.

Muốn đạt hiệu quả trong sinh hoạt TCM theo

hướng NCBH, HT cùng Phó HT bám sát, giúp đỡ các TCM. Thường xuyên đổi mới, giao quyền chủ động tham mưu đề xuất từ các tổ trưởng về các nội dung cần giảng dạy minh họa cho phù hợp thực tế ở trường, ở TCM. Tránh việc sinh hoạt TCM theo hướng NCBH trở nên rập khuôn, nhàm chán, hình thức.

TTCM cũng cần phải chủ động phân công các thành viên trong tổ đáp ứng các yêu cầu về thực hiện thao giảng để đáp ứng yêu cầu về sinh hoạt TCM như đã nêu trên, đảm bảo sinh hoạt 02 tuần/1 lần đạt hiệu quả.

2.2.4. *Tăng cường các chức năng quản lý cho tổ trưởng chuyên môn*

HT cần phải hướng dẫn, giúp đỡ các TTCM trong các hoạt động quản lý sau:

Quản lý chuyên môn của giáo viên trong tổ: Kế hoạch giáo dục cá nhân của giáo viên, lịch báo giảng, bài soạn khi lên lớp, việc thực hiện theo phân phối chương trình - chuẩn kiến thức, sử dụng đồ dùng dạy học, soạn đề kiểm tra định kỳ, ứng dụng CNTT, dự giờ - thao giảng, thực hiện việc đổi mới dạy học...

Quản lý chất lượng học tập của học sinh trong khối lớp: Tổ trưởng quản lý chất lượng học sinh của khối lớp do mình phụ trách thông qua các báo cáo từ giáo viên, thông qua hoạt động dự giờ hàng ngày. Thông qua hoạt động kiểm tra chấm chữa bài hàng ngày, thông qua kết quả kiểm tra định kỳ, yêu cầu các giáo viên có kế hoạch phụ đạo, dạy học các thể hóa, ... để cùng nhau nâng cao chất lượng học tập của học sinh.

Quản lý hồ sơ của TCM: Giao quyền chủ động cho TTCM về các loại hồ sơ chuyên môn dưới sự hướng dẫn của Phó HT. Việc này cần phải cụ thể, khoa học thì chất lượng hoạt động tổ khối mới đi vào nề nếp và thể hiện rõ vai trò của TTCM. TTCM phải biết phân công, phân nhiệm cho các thành viên trong kiểm tra chéo các loại hồ sơ quan trọng: chấm chữa bài hàng ngày trên lớp, soạn đề kiểm tra định kỳ, kiểm tra chéo chấm bài kiểm tra định kỳ, kiểm tra chéo các báo cáo số liệu chuyên môn, ...

2.2.5. *Củng cố các mối quan hệ của tổ trưởng chuyên môn trong nhà trường*

Quan hệ giữa TTCM với hội đồng trường hay còn gọi là "liên tịch": TTCM là thành viên của liên tịch, cần phải chủ động đại diện tổ khối của mình để trình bày những khó khăn, vướng mắc hay những vấn đề cần giải quyết cho cá nhân giáo viên hay tổ khối mình quản lý.

Quan hệ giữa TTCM với HT, Phó HT: TTCM cần phải chủ động liên hệ, phối hợp với cả HT, Phó

HT trong vấn đề thuộc về chuyên môn của tổ khối mình phụ trách. TTCM sẽ tham mưu, đề xuất HT các vấn đề hỗ trợ chuyên môn quan trọng như: thời gian tổ chức hội họp, chuyên đề, thao giảng, tổ chức trải nghiệm, cơ sở vật chất, thiết bị dạy học, đặc biệt là kinh phí hỗ trợ.

Quan hệ giữa các TTCM với nhau: HT và Phó HT cần phải lưu ý đến mối quan hệ này, đề các tổ trưởng có thể học hỏi kinh nghiệm lẫn nhau, giúp nhau cùng tiến về chất lượng quản lý các tổ và quan trọng là đoàn kết, gắn bó giữa các TTCM với nhau.

Quan hệ của TTCM với các đoàn thể nhà trường: TTCM bên cạnh đảm nhận nhiệm vụ chuyên môn là chính. Nhưng trong quá trình hoạt động cần phải có sự hợp tác, hỗ trợ các đoàn thể thì mới có chất lượng cao về giáo viên và học sinh trong khối lớp mình quản lý. Ví dụ: Phối hợp Tổng phụ trách để học sinh tham gia tốt các hoạt động Đội; Phối hợp Chi Đoàn để giữ gìn nề nếp học sinh, dọn dẹp vệ sinh môi trường, trang trí lớp học, ngày chủ nhật xanh, sinh hoạt hè, sinh hoạt ngoài giờ lên lớp,...; Phối hợp với Công đoàn: chăm lo các chế độ cho giáo viên để giáo viên an tâm công tác, tận tâm phát huy chuyên môn; Phối hợp Thư viện - Thiết bị: tăng cường khả năng

nghiên cứu, đọc sách, sử dụng đồ dùng dạy học của giáo viên; tăng cường ý thức, thói quen đọc sách học sinh hàng ngày,...

3. Kết luận

Đội ngũ TTCM là nguồn lực quan trọng trong các trường phổ thông nói chung, trường TH nói riêng. Nâng cao vai trò, nhiệm vụ của đội ngũ TTCM trong thực hiện Chương trình GDPT 2018 ở trường TH là một đòi hỏi cấp thiết để nâng cao chất lượng của đội ngũ này, đáp ứng yêu cầu đổi mới căn bản, toàn diện GDPT. Để phát triển hiệu quả đội ngũ TTCM trường TH cần áp dụng đồng bộ các biện pháp đã đề xuất.

Tài liệu tham khảo

1. Bộ GD-ĐT (2018), *Chương trình Giáo dục phổ thông*, Thông tư 32/2018/TT-BGDĐT ngày 26/12/2018
2. Bộ GD-ĐT (2020), *Điều lệ Trường tiểu học*, Thông tư 28/2020/TT-BGDĐT ngày 04/9/2020
3. Nguyen Thi Thu Hang, Phan Thai Hiep (2023), *Improving the roles and tasks of primary school administrators in the implementation of the 2018 General Education Program*, Vinh Uni. J. Sci. Vol. 52 (2B), pp. 43-53, doi: 10.56824/vujs.2022ed15

Phát triển năng lực giải quyết vấn đề thông qua... (tiếp theo trang 12)

2.3.3. Đánh giá NL GQVĐ của HS

Thông qua phân tích diễn biến thực nghiệm, NL GQVĐ trong quá trình thực hiện chủ đề được thể hiện qua hình 2.1:

Nhận xét: Qua đánh giá định tính và định lượng cho thấy dạy các chủ đề STEM đem lại hiệu quả cao trong phát triển NL nói chung và NL GQVĐ nói riêng. Thông qua dạy học chủ đề STEM “Thiết bị cảnh báo ĐĐ” đã tạo điều kiện bồi dưỡng và phát triển NL GQVĐ của HS.

3. Kết luận

Với kết quả thu được khi dạy học STEM chủ đề “Thiết bị cảnh báo ĐĐ” cho thấy: Dạy học theo mô hình giáo dục STEM giúp HS kết nối các kiến thức thuộc các lĩnh vực khoa học, công nghệ, kỹ thuật và toán học để giải quyết các vấn đề thực tiễn trong đời sống, qua đó hình thành, phát triển về NL và phẩm chất của HS. Quy trình thiết kế và tổ chức hoạt động dạy học STEM cũng như đánh giá NL GQVĐ của HS theo tiêu chí đề ra là có tính khả thi và hoàn toàn phù hợp với Chương trình Giáo dục phổ thông 2018. Chủ đề “Thiết bị cảnh báo ĐĐ” có thể sử dụng hiệu quả trong dạy học nội dung Sóng cơ học, thuộc Chương trình Vật lý 2018.

Tài liệu tham khảo

- [1]. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2019), *Tài liệu tập huấn Xây dựng và thực hiện các chủ đề giáo dục STEM trong trường trung học*, Hà Nội.
- [2]. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018), *Chương trình giáo dục phổ thông. Chương trình tổng thể*, Hà Nội.
- [3]. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018), *Chương trình giáo dục phổ thông môn Vật lý*, Hà Nội.
- [4]. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018), *Chương trình giáo dục phổ thông môn Khoa học tự nhiên*, Hà Nội.
- [5]. Đỗ Hương Trà (chủ biên), Nguyễn Văn Biên, Tưởng Duy Hải, Phạm Xuân Quế, Dương Xuân Quý (2019). *Dạy học phát triển NL môn Vật Lý trung học phổ thông*. NXB Đại học Sư phạm.
- [6]. Ebrahim Karan and Lisa Brown (2022). *Enhancing Students' Problem-solving Skills through Project-based Learning*, Journal of Problem Based Learning in Higher Education 10(1) (DOI:10.54337/ojs.jpblhe.v10i1.6887)
- [7]. <https://moet.gov.vn/giaoducquocdan/giaoduc-trung-hoc/Pages/Default.aspx?ItemID=4940>
- [8]. <https://www.kontum.gov.vn/pages/detail/42273/Dong-dat-tai-Kon-Plong-khu-vuc-lan-can-khong-gay-thiet-hai-hoac-thiet-hai-nhe.html>